

سوال : عدم اجرای کامل و دقیق قانون نظام صنفی و اجراء ضير قانونی

تعزیرات حکومتی لغو شده در خصوص برخی اصناف

مقدمه :

این سؤال ناشی از عدم اجرای کامل و دقیق قانون نظام صنفی نیست، بلکه ناشی از عدم صراحت ماده ۷۳ قانون نظام صنفی مبنی بر لغو آیین‌نامه تعزیرات حکومتی آرد و نان می‌باشد. بر این اساس رسیدگی به تخلفات کارخانجات آرد، تخلفات کارکنان توزیع و حمل‌گندم و آرد و همچنین تخلفات نانوایان براساس مفاد این آیین‌نامه صورت می‌گیرد. لازم به ذکر است که امور تعزیرات آرد و نان فقط در تهران بعهدہ وزارت بازرگانی است و در ۲۹ استان دیگر این امر توسط استاندار رسیدگی می‌شود.

جالب است بدانید که با وجود تعزیرات هر روز شاهد تخلفات در این امور هستیم، در صورت لغو چه اتفاقاتی رخ خواهد داد؟

دولت در کدام صنف حدود ۴۰۰۰ میلیارد تومان یارانه پرداخت می‌کند و آن را بدون ابزار کنترل رها می‌کند؟ جالب است بدانید که با وجود تعزیرات آرد و نان هر روز شاهد تخلفات عدیده در این امر مهم هستیم، در صورت لغو چه اتفاقاتی رخ خواهد داد؟

قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی است که در اجرا به مشکلاتی برخورد، به همین دلیل نیز قرائت‌های گوناگونی از آن صورت گرفت مانند ماده ۷۳. وزارت بازرگانی برای تصریح این ماده حدود ۲ سال پیش از اداره کل حقوقی قوه قضائیه در این خصوص استعلام کرد. رأی این اداره کل "عدم لغو آیین‌نامه تعزیرات آرد و نان براساس ماده ۷۳ اعلام گردید." بنابراین، وزارت بازرگانی با توجه به عدم صراحت ماده ۷۳ مبنی بر لغو آیین‌نامه تعزیرات گندم و آرد، ناگزیر شد تخلفات نانوایان و امور مربوط به گندم و آرد را براساس آیین‌نامه مزبور عمل نماید. هرچند هم‌اکنون برای مشکلاتی که ذکر شد اصلاحیه‌ای درخصوص قانون نظام صنفی در دولت تهیه شده است که مراحل نهایی جهت ارجاع به مجلس شورای اسلامی را می‌گذراند.

هر چند سؤال مطروحه به صورتی است که بلحاظ عدم شفافیت و تعیین مصداق آن مقصود اولیه ازادعای عدم اجراء غیر قانونی تعزیرات حکومتی لغو شده در خصوص برخی اصناف به مرجع خاصی متصف دانسته نشده و معلوم نیست که صنف مورد نظر چه صنفی بوده و مشخص نمی‌باشد علی‌الهذا توجه به اینکه فرض می‌شود که نمایندگان طراح سؤال گمانه زنی بحث‌گندم و آرد و استحصالات آن که از مهمترین مسائل وقوت اولیه مردم را مد نظر دارند ظاهراً نیزمورد نظر نمایندگان محترم این مساله می‌باشد. که اگر چنین است پاسخگوئی آن به شرح ذیل می‌باشد:

شرح:

آئین نامه « تعزیرات حکومتی آرد و نان » مصوب شده دارای حالت وضعی خاص خود بوده و دواعامل را در بدو تصویب مد نظر داشته است .

حساسیت در رسیدگی

تسریع در آن و رعایت اصل حاکمیت دولت

نمایندگان محترم بر این اعتقادند که آئین نامه فوق با وضع قانون نظام صنفی و طی مراحل قانونی خود لغو شده است فلذا با احترام به این نظر توضیحات زیر را اعلام می نماید.
مسئله گندم و آرد و نان دارای دو جهت عمومی فرض شده منطقی است؛

اول : بحث حکمی

دوم : بحث موضوعی

حساسیت گندم و آرد و نان چنان است که در گذر تاریخ حضرت امام خمینی «ره» در جهت ارشاد مسئولین موضوع مربوطه را از طریق مرحوم حاج سید احمد خمینی «ره» به مجمع مذکور واگذار کرد تا راهکار لازم راتهییه و ارائه نمایند .

مجمع تشخیص مصلحت نیز باتوجه به حساسیت موضوع گندم و آرد و نان در مقام وضع مقررات خاص در این خصوص برآمد و سرانجام مبادرت به تصویب آئین نامه لازم در این مورد نمود.

در بحث حکمی همین قدر کفایت می کند که قانونگذار محترم بادقت لازم موضوع را در نظر گرفته و با عبارت "قوانین و مقررات مغایر" اشراف کامل خود را به موضوع بیان نموده است . مسلماً ما هم بانظر نمایندگان از این جهت که قائل به لغو حکمی موضوع در حدود قانون مصوب است اعتراضی نداشته و معتقدیم و در این جهت هیچگونه نظرمعارضی وجود ندارد .

در این حال تطبیق قسمت های مغایر قانون تعزیرات حکومتی گندم ، آرد و نان باقی مانده که بایستی تفکیک شود تا فصل مشترک ها معلوم گردد .

بحث قانون نظام صنفی در ارتباط با صنف و چگونگی صدور پروانه و مسائل شکلی است که وزارت بازرگانی نه تنها با آن مشکلی ندارد بلکه کاملاً خود را مقید به اجرای آن می داند و شاهد این مثال تدوین دقیق آیین نامه ها و همکاری مستمر با اتحادیه ها و تشکل های صنفی است. لذا ملاحظه می فرمایند که عدم اجراء کامل و دقیق قانون صنفی صرفاً برداشتی انتزاعی تلقی می گردد. که این ادعای نمایندگان باتوجه به مراتب فوق در عالم واقع تطبیق ندارد.

از جانب دیگر شرکت بازرگانی دولتی ایران و شرکتهای اقماری آن به نمایندگی از وزارت بازرگانی و دولت حسب وظایف محوله برای صنف فوق اقدام به تهیه مواد اولیه می نمایند. به این توضیح که در هر یک از وضعیت های تهیه گندم تحویل به آسیابانها و تبدیل آرد تحویل به نانوایان مرحله ای از قراردادها و الزامات قانونی بین طرفین به ظهور می رسد . که تکالیف و مقررات توسط قراردادهای منعقد شده مشخص و منظم می شود.

ظاهراً مبحث موردنظر نمایندگان در این بخش بعلت عدم توجه به تفکیک واقعی بین پروانه کسب و پروانه سهمیه آرد به وقوع پیوسته است دراینکه وزارت بازرگانی به اجرای کامل قانون نظام صنفی اعتقاد دارد قطعاً بحثی نیست ولی چنانچه تفکیک فوق بین پروانه کسب و پروانه سهمیه آرد صورت نپذیرد موجب اختلاط مسائل خواهد شد. و این سوء تفاهم قانونی را بوجود خواهد آورد

پروانه کسب براساس قانون نظام صنفی صادر و اتحادیه ها در این خصوص شدیداً مورد حمایت هستند و بعنوان «NGO» ها تقویت می شدند. ولی نظارت بر سهمیه آرد و رساندن آن از طریق خادمین گندم و آرد که وزارت بازرگانی خود را مفتخر به آن می داند بحث حکمی نیست بلکه صرفاً بحث موضوعی است.

نتیجه اینکه در بحث حکمی آن قسمت از قوانین که مغایر با قانون نظام صنفی است از بین رفته است ولی قسمت هائی که ناظر به امور محوله می باشد همچنان پابرجاست.

عنایت داشته باشید که پروانه سهمیه آرد که جدای از پروانه کسب است از قدیم الایام توسط وزارت بازرگانی صادر می گردد و این موضوع دارای ضوابط خاص خود از لحاظ نظارتی بود بنابر این ما هم به نظر نمایندگان محترم در باب نحوه صدور پروانه کسب و رعایت آن کاملاً موافق هستیم و همچنان موارد قانونی آن نیز مورد پشتیبانی است؛ ولی در باب سهمیه آرد و چگونگی تخصیص و مکانی یابی و رسیدگی و سر و ساماندهی به آن اعتقاد داریم که کماکان این از موارد حکومتی است مهمتر آنکه قانون امور صنفی نیز به هیچ وجه متعرض آن نشده است برای تنویز افزونتر بار دیگر توجه نمایندگان را به مواد مرتبط در قانون مذکور جلب می نمایم که "قوانین مغایر را فسخ و لغو می کند" و این نکته که قانون مذکور از نظر موضوعی نیز مرتبط با مسائل صنفی است در حالیکه مسائل حاکم بر پروانه سهمیه آرد به شرحی که گذشت نه حکماً نه موضوعاً مرتبط با قانون فوق نبوده و نیست و چون خارج از موضوع قانون صنفی است نمی تواند با قانون خاص در موضوع مورد نظر از این باب فسخ و لغو تلقی شود. ضمن اینکه توجه نمایندگان را به این نکته جلب می دهد که بحث در این خصوص بحث موضوعی است نه بحث حکمی که قائل به لغو از طریق قانون شویم، فلذا تنظیم روابط پروانه سهمیه آرد از موضوع امور صنفی خارج و در چارچوب مقررات مربوط به خود است که به لحاظ عدم شمول قانون امور صنفی و عدم لغو این مقررات کماکان به قوت خود باقی است.

ایضاً به اطلاع میرساند که تاکنون در این مبحث نیز هیچگونه ادعا و اعتراضی با توجه تفکیک موضوعات فوق از سوی مرجع مربوط بعمل نیامده است.

علی الهذا ارتباط مراتب موضوعی مختلف به حکمی واحد که مشتمل بر موضوع متفاوت است نیز امری موجه به نظر نمی رسد فلذا باین رویکرد است که به همین جهت قانونگذار با اشراف بر این مواد عبارت مطروحه مغایرت با قانون صنفی را لغو و ملغی الاثر اعلام نموده است.

و هیچ گونه ارتباطی با موضوع سهمیه را در مواد خود به علت خروج موضوعی تصور ننموده

است.